

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Частина 2. Проект регіонального розвитку VS проект публічного інвестування

У першій частині цього матеріалу¹ ми уже розібрали ситуацію із системою правового регулювання регіонального розвитку в Україні. У статті «Про публічні інвестиції і не тільки»² спробували визначити роль інвестицій для розвитку країни, особливості публічного інвестування та проаналізували можливі пріоритети для такого інвестування виходячи із найбільших викликів, які постали перед Україною через війну – демографічна криза (радіше катастрофа), руйнування інфраструктури, тотальна зміна структури економіки та розміщення продуктивних сил у різних українських макрорегіонах, і все це в умовах повної невизначеності щодо тривалості та інтенсивності бойових дій.

Тут ми спробуємо порівняти вимоги до формування політики регіонального розвитку та політики публічного інвестування, у першу чергу, для регіонального (обласного) та місцевого (територіальних громад) рівнів.

Ключовими для такої порівняльної роботи для нас будуть, передусім, закони: Закон України «Про засади державної регіональної політики»³ (*планування та реалізація*) та Бюджетний кодекс України⁴ (*фінансування*).

Термінологія

Закон «Про засади державної регіональної політики»	Бюджетний кодекс України	Коментар
	44- ¹) публічні інвестиції - кошти державного (місцевого) бюджету, у тому числі отримані у вигляді міжнародної технічної допомоги, кошти, залучені під державну (місцеву) гарантію, капітальні інвестиції державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі (крім банків), комунальних унітарних підприємств, установ,	По суті всі публічні кошти (бюджетні та МТД), крім адміністративних та комунальних витрат вважаються публічними інвестиціями. Відтак це правило має поширюватись на всі проекти та програми місцевого та регіонального розвитку.

¹ <https://www.csi.org.ua/news/regionalnyj-rozvytok-pravove-regulyuvannya/>

² <https://www.csi.org.ua/news/pro-publichni-investytcziyi-i-ne-tilky/>

³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19/ed20240101#Text>

⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

	<p>організацій, крім тих, які здійснюються за рахунок власних коштів таких підприємств, товариств, установ і організацій, що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, а також виплати за договорами, укладеними в рамках державно-приватного партнерства;</p>	
<p>9) проект місцевого розвитку - комплекс взаємопов'язаних заходів для розв'язання окремих проблем розвитку територіальної громади, спрямованих на досягнення цілей, визначених стратегією розвитку територіальної громади та/або планом відновлення та розвитку територіальної громади;</p>	<p>44⁻²) публічний інвестиційний проект - комплекс заходів (організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних), визначених на основі національної системи документів стратегічного планування з метою розвитку окремих галузей, секторів економіки, регіонів та територіальних громад, спрямованих на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, не обмежених окремим об'єктом інвестування, які повністю або частково реалізуються за рахунок публічних інвестицій, у тому числі на умовах державно-приватного партнерства, крім заходів, пов'язаних з обороноздатністю держави;</p>	<p>Визначення проекту місцевого/регіонального розвитку та публічного інвестиційного проекту загалом схожі. Але ключовою відмінністю є те, що в системі регіонального розвитку проекти спрямовуються на досягнення певних цілей, визначених стратегічними планувальними документами. Натомість «публічний інвестиційний проект» спрямований на «створення основних засобів та інших активів». Це дуже важлива ідеологічна відмінність.</p>
<p>10) проект регіонального розвитку (інвестиційний проект регіонального розвитку) - комплекс взаємопов'язаних заходів для розв'язання окремих проблем регіонального розвитку, спрямованих на</p>		

<p>досягнення цілей, визначених Державною стратегією регіонального розвитку України або регіональною стратегією розвитку та/або планом відновлення та розвитку регіонів, що впливає на макрорегіон, регіон чи його частину, оформлений як документ за встановленою законодавством формою, яким визначаються дії учасників проекту, а також ресурси, необхідні для досягнення цілей проекту протягом встановлених строків;</p>		
<p>7) місцева програма розвитку - комплекс взаємопов'язаних завдань та заходів довготривалого характеру, спрямованих на досягнення визначених стратегією розвитку територіальної громади цілей, оформлений як документ, що затверджується відповідною сільською, селищною, міською радою та реалізується через</p>	<p>44-³) програма публічних інвестицій - сукупність публічних інвестицій головного розпорядника бюджетних коштів на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проектів, спрямованих на досягнення єдиної мети. Така програма містить обсяги, строки, напрями та цільові показники здійснення відповідних інвестицій;</p>	<p>Як і у випадку із публічним інвестиційним проектом програма публічних інвестицій суттєво ідеологічно відрізняється від місцево\регіональної програми розвитку. Оскільки ця програма є сукупністю інвестиційних проектів, а у регіональному розвитку побудова навпаки – із програми впливають проекти.</p>

<p>проекти місцевого розвитку, об'єднані спільною метою;</p>		
<p>8) програма регіонального розвитку (інвестиційна програма регіонального розвитку) - комплекс взаємопов'язаних завдань та заходів середньострокового характеру, спрямованих на досягнення визначених Державною стратегією регіонального розвитку України цілей, що реалізується через проекти регіонального розвитку, об'єднані спільною метою;</p>		
<p>12) регіональна програма розвитку - комплекс взаємопов'язаних завдань та заходів довготривалого характеру, спрямованих на досягнення визначених регіональною стратегією розвитку цілей, що є невід'ємною частиною плану заходів з реалізації регіональної стратегії розвитку та реалізується через проекти регіонального</p>		

розвитку, об'єднані спільною метою;		
	44-4) єдиний проектний портфель публічних інвестицій - сукупність публічних інвестиційних проектів та програм публічних інвестицій, які пройшли оцінку, пріоритезацію та відбір за встановленими процедурами і визначені як такі, що можуть мати доступ до фінансового забезпечення їх підготовки та реалізації;	Ще один додатковий документ для системи фінансування – проекти відібрані за певними процедурами, як можливі, але не гарантовані для фінансування.

Із наведеної вище таблиці можна зробити певні висновки. Основний висновок базується на відмінній ідеології.

У системі законодавства для регіонального розвитку ключовим є орієнтування на досягнення певних цілей – визначених стратегічними планувальними документами.

В системі публічного інвестування основним є «створення активів», які можливо також впливають із стратегічних планувальних документів, але вже прямо не пов'язані з досягненням певних цілей.

У системі регіонального розвитку проект місцевого/регіонального розвитку є похідним від стратегії та плану заходів з її реалізації, а в системі публічного інвестування саме проект є основним і таким, з яких формується програма.

До цього ж у системі публічного інвестування з'являється ще один додатковий документ, аналог якого відсутній у системі регіонального розвитку – єдиний проектний портфель публічних інвестицій. Лише ті проекти, які увійшли у цей портфель можуть фінансуватись за публічні кошти.

Відтак, можна припустити, що проекти з єдиного портфелю публічних інвестицій не завжди є тими проектами місцевого/регіонального розвитку, логіка яких випливає із певного алгоритму досягнення цілей, визначених відповідною стратегією.

Цю статтю створено ГО «Інститут громадянського суспільства» за підтримки Фонду «Аскольд і Дір», що адмініструється ІСАР Єднання в межах проекту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції. Зміст цієї статті є відповідальністю ГО «Інститут громадянського суспільства» та не є відображенням поглядів урядів Норвегії, Швеції або ІСАР — Єднання.